

AZ ÖNISMERET ÉS A TÁRSAS KULTÚRA FEJLESZTÉSE PEDAGÓGUSKÉPZÉSBEN KÉT VIDÉKI INTÉZMÉNYBEN

Almássy Zsuzsanna PhD., Nyíregyházi Főiskola

Kovács Klára PhD., Debreceni Egyetem CHERD-H

Kiss János PhD., Debreceni Egyetem EK

Kovács János PhD., Debreceni Egyetem EK

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kutatás céljai és módszerei

Hogyan jelenik meg

1. a NAT
2. Az önismeret
3. A társas kultúra a pedagógusképzés három színterén
 - Alapképzés
 - Mesterképzés
 - Osztatlan képzés + egyes szakok
 - KKK-k, akkreditációs anyagok és tantárgyleírások dokumentumelemzése + interjúk (12 db)

Önismeret és társas kultúra a NAT szemszögéből

„Az önismeret – mint a **személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán** alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló **kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását,** s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék **érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.**

Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva **énképükben is gazdagodjanak,** a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy **tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.** A megalapozott önismeret hozzájárul a **kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához**” (Magyar Közlöny, 2012: 10642).

Elemzési szempontok

Önismeret

Énkép: képességeinek, tudásszintjének, saját pozitív és negatív tulajdonságainak, személyiségbeli vonásainak ismerete, hiányosságok felismerése, testi-lelki egészségi állapot, testkép, testtudat, saját értékek, saját korlátok

Önértékelés: önbizalom, önkritika, pozitív énkép, önelfogadás

Érzelmek: érzelmek hiteles kifejezése, érzelmi szabályozás, érzelmi reakciók és fegyelmezésük

Akarat: önkontroll, önszabályozás

Önállóság/önfejlesztés, felelősség
önmagáért: saját/egyéni fejlődés, fejlődésre, változásra való hajlam, felelősség a fejlődésért, önállóság, elköteleződés, saját magával szembeni elvárások, önálló tanulás képessége, önfejlesztés képessége

Empátia: elfogadás, beleélés, reflektálás

Társas kultúra

Kommunikáció: az információs és kommunikációs kultúra, anyanyelvi és idegennyelvi kommunikáció, kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül, virtuális és valós kapcsolatok megkülönböztetése, együttműködés, konfliktuskezelés, technikák elsajátítása, fair play

Közösségi lét: emberi kapcsolatok, társas érintkezés, társas viszonyokra érzékeny, illem, szociális, értékorientációs, interperszonális, interkulturális együttélés, normatudat, viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok ismerete és betartása, közösségi viselkedésformák, közösségi magatartási normák, társadalmi és kapcsolati tőke

Érdekek képviselete: érdekérvényesítés, közösségi érdekek képviselete, közös érdekeket érintő döntéshozatalban való részvétel, közjó iránti elkötelezettség

Multikulturális értékek: multikulturális értékek tisztelete, mások kultúrájának megismerése és tisztelete, empátia, hagyományőrzés, nemzeti identitás megőrzése, Európai kultúra, értékek, identitás megismerése és megőrzése, állampolgári ismeretek

Társas szükségletek: családi és személyes kapcsolat, szexuális kultúra, felelős magatartás, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatra való felkészítés, nemi szerepek, felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Fenntarthatóság: élethosszig fenntartható egészséges fizikai és lelki egészségi állapot, alkotóképesség fenntarthatósága, örömteli pszichomotoros tevékenység.

A NAT megjelenése a különböző képzési szintereken

Alapképzés: A tanárjelölt személyiségfejlesztése, A nevelés társadalmi alapjai, Gondolkodók a nevelésről, Bevezetés az oktatás és az iskola világába (E), Bevezetés a pszichológiába (F)

Mesterképzés: Didaktika!!! és a hozzá kapcsolódó szemináriumok (Ped. Folyamat tervezés és Ped. mérés-értékelés)

Osztatlan: Tanítási-tanulás; A tanítás mestersége, IKT az oktatásban

Az önismeret fejlesztésének lehetőségei

Alap

- Énkép, érzelmi kompetenciák

Mester

- Énkép, önállóság, empátia, önfejlesztés, önértékelés

Osztatlan

- Énkép, szociális kép, önismeret, önállóság/fejlődés

Részlet egy oktatói interjúból

*„kiálljanak elmondani a gondolataikat
érzéseiket mert sokszor ez is nehezen
megy, megfogalmazni egyáltalán az
érzéseiket (...) felvállalni a gondolataikat a
többiek előtt. Aztán az empátiának a
fejlesztése (...)”*

A társas kultúra fejlesztésének lehetőségei

Alap

- Empátia, kommunikáció, társas és közösségi szükségletek

Mester

- kommunikáció, a közösségi lét, a multikulturális értékek, empátia
- DE: probléma a kooperatív technikák megtanulása

Osztatlan

- Együttműködés, konfliktuskezelés, lelki egészség, empátia, multikulturális értékek, kommunikáció

Oktatói interjúrészlet

„A kommunikáció, a döntési képesség, az empátia, ami egy nagyon nehezen fejlődő képesség egyébként is. Nem tudjuk megmondani mik azok a tréningek, amik, ha ebből hallgat 2-3-5 órát, akkor biztos, hogy fejlődni fog neki. Ezek ilyen komplex képességek, amelyek analitikus tréningezéssel nem fejleszthetők, hanem csak ilyen helyzetgyakorlatokkal, a helyzetnek, a gyakorlatnak az ismeretével és a gyakorlatnak a reflektált áttudatosításával. Ez a „best practices” nem véletlenül ilyen népszerű. Nem biztos, hogy mindegyik mögé lehet elméletet tenni, a mi feladatunk annyi lehet, hogy egyrészt és ezt én nagyon fontosnak találom a tanárképzők szempontjából, hogy a tanárképzésben résztvevő oktatók is ismerjék a gyakorlatot”

Erősségek és hiányosságok

Erősségek

- Osztatlan képzésben több önismerettel és társas kultúrával kapcsolatos tartalom +
- Több módszertani ismeret, kompetenciafejlesztés +
- Egyéves szakmai gyakorlat

Hiányosságok

- Kevés a gyakorlat, a módszerek kipróbálásának lehetőségei!!!
- Pszichológia gyakorlat hiánya!!!!
- A pedagógusjelöltek vs. Diákok önismeretének és társas kultúrájának fejlesztése?
- A hallgatók ezekkel nem tudnak/akarnak ezzel foglalkozni
- Testi egészség és érzelmi intelligencia fejlesztése, megőrzése, önérdek-érvényesítés, családi életre való felkészítés alig jelenik meg

Összegzés

- Több szeminárium/gyakorlat kell!!!
- Tanulók fejlesztése esetleges, látens módon és tanórákon kívüli alkalmakon zajlik, sokszor nem tudatosan
- Csoportos, kooperatív technikák elsajátítása és gyakoroltatása

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

almassyzsuzsa@gmail.com

Kovacs.klarika87@gmail.com

kiss.janos@foh.unideb.hu

kovacs.janos@foh.unideb.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE